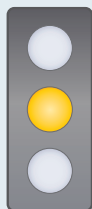

PRZEDMIOT ROZPORZĄDZENIA: Wprowadzenie Patentu UE, zapewniającego ochronę praw patentowych w całej UE, oraz ustanowienie europejskiego systemu sądownictwa patentowego.

STRONY ZAANGAŻOWANE: Przedsiębiorstwa, instytuty badawcze, biura patentowe.

- ZA:**
- Wprowadzenie Patentu UE obniży koszty udzielania patentów poprzez ograniczenie do niezbędnego minimum wymogów w zakresie tłumaczeń.
 - Ustanowienie wspólnego sądu ds. patentów europejskich i patentów UE (EUPC) spowoduje zmniejszenie kosztów stosowania prawa i zwiększy pewność prawną
- PRZECIW:**
- Zapisy Projektu Porozumienia w sprawie europejskiego i wspólnotowego sądu patentowego, które są niezgodne z prawem UE, muszą zostać poprawione.

TREŚĆ

Tytuł

Poprawiona wersja **Wniosku o sygn. COM(2000) 412** w wersji Podejścia Ogólnego [Rady UE] z 4 grudnia 2009 r. w sprawie **Rozporządzenia** [Parlamentu Europejskiego i] Rady dotyczącego patentu wspólnotowego („Patent UE”).

Wniosek w sprawie Rozporządzenia Rady, dotyczącego **rozwiązań w zakresie tłumaczeń związanych z Patentem Unii Europejskiej**, sygn. COM(2010) 350.

Projekt Rady z 23 marca 2009 r. w sprawie **rozwiązań dotyczących europejskiego i wspólnotowego sądu patentowego** (Dokument Rady nr 7928/09).

Streszczenie

› Tło i cel

- Aktualnie ochrona patentowa udzielania jest poprzez:
 - patenty krajowe, przyznawane przez krajowe biura patentowe na obszar Państwa Członkowskiego,
 - patenty Europejskie, przyznawane w ramach scentralizowanej procedury na obszar jednego lub więcej państw-stron Konwencji o Patencie Europejskim (EPC) przez Europejskie Biuro Patentowe (EPO).
- „Patent Europejski” (dawniej nazywany „Patentem Wspólnotowym”) to zbiór zasadniczo niezależnych patentów, zatwierdzanych na poziomie krajowym, których rejestracja, badanie i udzielanie dokonywane jest centralnie w EPO. W każdym z państw-stron [Konwencji], w którym udzielany jest Patent Europejski, ma on takie same skutki, jak patent krajowy – po spełnieniu ewentualnych krajowych wymogów w zakresie tłumaczeń (Art. 2 (2), art. 65 EPC). 15 z 37 państw-stron Konwencji o Patencie Europejskim zgodziło się w ramach „Porozumienia Londyńskiego” całkowicie lub częściowo zrezygnować ze stawiania wymagań w zakresie tłumaczeń.
- „Patent UE” ma zostać wprowadzony jako trzecia opcja, obok Patentu Krajowego i Patentu Europejskiego, zapewniając ochronę praw patentowych na całym obszarze UE. Jednocześnie ustanowiony ma zostać europejski system sądownictwa patentowego. Celem Patentu UE jest zapewnienie wnioskodawcom możliwości łatwiejszego i tańszego uzyskania ogólnounijnej ochrony praw patentowych. Dzięki Sądowi ds. Patentów Europejskich i Patentów UE rozwiązywanie sporów prawnych dotyczących udzielania patentów i naruszania praw patentowych ma być bardziej konsekwentne i przewidywalne, uniknie się bowiem równoległego procedowania przed sądami krajowymi.
- Podstawą prawną wprowadzenia Patentów UE oraz europejskiego systemu sądownictwa patentowego mają być – obok EPC – następujące dokumenty:
 - Rozporządzenie w sprawie patentu UE [COM(2000) 412],
 - Rozporządzenie dotyczące rozwiązań w zakresie tłumaczeń, związanych z Patentem Unii Europejskiej [sygn. COM(2010) 350].
 - porozumienie w sprawie europejskiego i wspólnotowego sądu patentowego [projekt z 23 marca 2009 r. (Dokument Rady nr 7928/09)].

› Patent UE: Rozporządzenie w sprawie Patentu UE

- Patent UE stosuje się jednolicie na terenie całej UE (art. 2 (2) Rozporządzenia ws. Patentu UE). Przyznawany jest przez EPO na mocy przepisów konwencji EPC jako „europejski patent obejmujący UE” (art. 2 (1) Rozporządzenia ws. Patentu UE).
- Rozporządzenie powinno „w szczególności ustanowić przepisy dotyczące” danego Patentu UE po tym, jak został on udzielony (rec. 3 Rozporządzenia ws. patentu UE), na przykład dotyczące:
 - zasięgu patentu UE (art. 7 i nast. Rozporządzenia ws. Patentu UE),
 - transferu (art. 15 Rozporządzenia ws. Patentu UE) i licencjonowania Patentu UE (art. 19 i nast. Rozporządzenia) jako przedmiotu własności,
 - unieważnienia (art. 28 Rozporządzenia ws. Patentu UE) oraz
 - błędów w patencie UE (art. 27 Rozporządzenia ws. Patentu UE).
- W uzupełnieniu Rozporządzenia stosuje się przepisy EPC „do granic, których to Rozporządzenie nie wypełnia przepisami szczególnymi” (art. 2 (4) Rozporządzenia ws. Patentu UE).

Analiza z dnia 25 października 2010 r.

› Wymagania w zakresie tłumaczeń: Rozporządzenie w sprawie tłumaczeń i Konwencja w sprawie Patentu Europejskiego

- Specyfikacja Patentu UE powinna zawierać opis wynalazku, tekst zastrzeżenia patentowego i ewentualne rysunki techniczne (art. 2 lit. b Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń). Ma zostać opublikowana w języku, w którym prowadzono postępowanie oraz dodatkowo przetłumaczona na jeden z dwóch oficjalnych języków EPO (art. 3 (2) Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń w połączeniu z art. 14 (6) EPC).
 - Wersja tekstu Patentu UE w języku, w którym prowadzono postępowanie, uznawana jest za obowiązującą (art. 3 (2) Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń).
 - Po ogłoszeniu specyfikacji patentu UE, Państwa Członkowskie nie mogą wymagać jakichkolwiek dalszych tłumaczeń jako warunku uznania skuteczności patentu (art. 3 (1) Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń).
- Wnioski patentowe muszą być wypełnione w jednym z oficjalnych języków EPO – niemieckim, angielskim lub francuskim. Ten wybór oznacza jednocześnie wybranie danego języka jako języka prowadzenia postępowania przed EPO (art. 3 (2) Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń, w połączeniu z art. 14 (3) EPC). Jeśli wnioski wypełnione będą w innym języku, wnioskodawca musi je następnie przetłumaczyć na jeden z języków EPO (art. 14 (2) w połączeniu z (1) EPC).
- Wnioskodawcy, mający siedzibę lub prowadzący działalność w Państwie Członkowskim z językiem oficjalnym innym niż oficjalne języki EPO, powinni otrzymać dodatkowy zwrot poniesionych kosztów tłumaczeń na język prowadzenia postępowania, niezależny od istniejącej już zniżki dla takich krajów (opis art. 5 Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń, zobacz Zasada 6 (3) 1. rozdziału Rozporządzeń Wykonawczych do EPC na temat obniżania opłat). Komisja jest zwolennikiem pełnego zwrotu kosztów z funduszu opłat patentowych, zebranych przez EPO (s. 8 Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń).
- W przypadku sporu prawnego związanego z Patentem UE, właściciel patentu musi przedstawić „pełne tłumaczenie”, wykonane na swój koszt, na żądanie:
 - odpowiedniego sądu (art. 4 (2) w połączeniu z opisem art. 4 Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń) lub
 - „domniemanego sprawcy”, który może wybrać oficjalny język Państwa Członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie patentu lub w którym sprawca na stałe zamieszkuje (art. 4 (1) Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń, w połączeniu z opisem art. 4 Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń)
- Równocześnie z wejściem w życie Rozporządzenia powinien zostać uruchomiony „system maszynowych tłumaczeń” specyfikacji patentów UE na wszystkie oficjalne języki UE. Maszynowe tłumaczenia nie nosiłyby skutków prawnych – służyłyby „wyłącznie celom informacyjnym” (opis art. 6 Rozporządzenia w sprawie tłumaczeń).

› Europejski system sądownictwa patentowego: Porozumienie w sprawie Europejskiego i Wspólnotowego Sądu Patentowego (EUPCA)

- Sąd ds. Patentu Europejskiego i Patentu UE (EUPC) ma ponosić wyłączną odpowiedzialność za rozpatrywanie sporów z zakresu prawa cywilnego, dotyczących potwierdzenia i naruszeń Patentów Europejskich i Patentów UE (art. 15 EUPCA).
- Sąd powyższy składa się z sądu pierwszej instancji, sądu apelacyjnego oraz rejestru (art. 4 (1) EUPCA). Sąd pierwszej instancji składa się z:
 - wydziału centralnego, oraz
 - wydziałów lokalnych i „regionalnych”, tworzonych na żądanie państw-stron Porozumienia (art. 5 EUPCA). Wydział „regionalny” – np. transgraniczny – może zostać ustanowiony jedynie na żądanie dwóch lub więcej państw-stron Porozumienia (art. 5 (5) EUPCA).
- Skład sędziowski ma być złożony zarówno z sędziów-prawników, jak i sędziów „o kwalifikacjach technicznych” (art. 10 EUPCA).
- Język prowadzenia postępowania
 - w sądzie pierwszej instancji
 - przed jakimkolwiek lokalnym lub regionalnym wydziałem jest to jeden z oficjalnych języków państw-stron goszczących wydział lub mających wspólny wydział regionalny (art. 29 (1) EUPCA);
 - przed wydziałem centralnym jest to oficjalny język EPO, w którym udzielono Patentu UE (art. 29 (5) Porozumienia w sprawie Europejskiego i Wspólnotowego Sądu Patentowego).
 - w sądzie apelacyjnym jest to język oficjalny, w którym prowadzono wcześniej postępowanie przed sądem pierwszej instancji (art. 30 (1) EUPCA).
- Wydziały EUPC mogą wydawać interpretacje w ustnym postępowaniu „do stopnia, w jakim uznają to za stosowne” (art. 31 (2) EUPCA).
- Jeśli w trakcie postępowania pojawią się wątpliwości związane z interpretacją prawa UE lub ważnością bądź interpretacją aktów wydanych przez instytucje UE, sąd pierwszej instancji może przedstawić te wątpliwości Europejskiemu Trybunałowi Sprawiedliwości do wstępnego rozpatrzenia (art. 48 EUPCA).
- Postanowienia EUPC dotyczące patentów UE mają charakter prawnie wiążący na terenie całej UE. W przypadku Patentu Europejskiego obowiązują na terenie państw-stron, w których udzielono patentu (art. 16 EUPCA).

Zmiany w porównaniu ze stanem obecnym

- › Dotychczas Patent Europejski mógł być przyznawany na obszar państw-stron Konwencji o Patencie Europejskim, wskazanych we wniosku patentowym, podczas gdy Patent UE jest ważny na terenie całej UE.
- › W przeciwieństwie do Patentu Europejskiego, Patent UE nie przewiduje możliwości, by Państwa Członkowskie stawiały jakiegokolwiek dodatkowe wymogi w zakresie tłumaczeń, uzależniając od ich spełnienia uznanie ważności patentu.
- › Europejski System Sądownictwa Patentowego, przewidziany do rozstrzygania sporów dotyczących Patentów Europejskich i Patentów UE ma istnieć równoległe z sądami krajowymi, które od tej pory będą odpowiedzialne jedynie za rozstrzyganie sporów dotyczących patentów krajowych.

Stosunek Komisji do zasady pomocniczości

Patent UE o charakterze prawnie wiążącym na terenie całej UE oraz ujednolicone zasady tłumaczeń można osiągnąć jedynie na poziomie Wspólnoty.

Analiza z dnia 25 października 2010 r.

Tło polityczne

Prowadzone w ramach Rady od 2000 r. negocjacje na temat Wniosku Komisji dotyczącego Rozporządzenia w sprawie Patentu UE były wstrzymane głównie ze względu na rozbieżności w kwestii wymagań w zakresie tłumaczeń. Na początku roku 2009 Państwa Członkowskie przyjęły projekt porozumienia w sprawie ustanowienia systemu jurysdykcji w sprawie Patentu Europejskiego, a pod koniec roku 2009 zaakceptowały poprawiony wniosek w sprawie ustanowienia ujednoczonego Patentu UE. W czerwcu 2010 r. Komisja przedstawiła wniosek w sprawie zasad w zakresie tłumaczeń związanych z Patentem UE.

W lipcu 2009 r. Rada przedstawiła Europejskiemu Trybunałowi Sprawiedliwości wstępną wersję Porozumienia w sprawie Europejskiego i Wspólnotowego Sądu Patentowego, by uzyskać potwierdzenie jego zgodności z prawem UE w formie opinii prawnej. W samej Radzie do dziś nie udało się jednak uzyskać zgody w sprawie projektu porozumienia: część Państw Członkowskich ma „zasadnicze zastrzeżenia prawne” (nr 6 i 9 konkluzji Rady w sprawie usprawnienia systemu patentowego w Europie z 7 grudnia 2009 r.). Opinia ETS nie została dotąd opublikowana. Od sierpnia 2010 r. nieoficjalnie znana jest opinia Rzeczników Generalnych (opinia 1/09). Uznali oni część proponowanych zasad dotyczących systemu jurysdykcji w sprawie Patentu UE za niezgodną z prawem UE.

Procedura prawna

Rozporządzenie w sprawie Patentu UE:

1 sierpnia 2000 r.	Przyjęcie przez Komisję
4 grudnia 2009 r.	Wspólne Podejście w Radzie

Rozporządzenie w sprawie rozwiązań w zakresie tłumaczeń:

30 czerwca 2010 r.	Przyjęcie przez Komisję
--------------------	-------------------------

Podmioty uczestniczące w procesie politycznym

Prowadząca Dyrekcja Generalna:	Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego
Komisje Parlamentu Europejskiego	Komisja Prawa (decydująca), sprawozdawca jeszcze nieustalony
Sposób decyzji w Radzie Unii Europejskiej	Rozporządzenie w sprawie Patentu UE: większość kwalifikowana Rozporządzenie w sprawie rozwiązań w zakresie tłumaczeń: jednomyślność

Szczegóły legislacyjne

Podstawa prawna	Rozporządzenie w sprawie Patentu UE: art. 118 (1) TFEU Rozporządzenie w sprawie rozwiązań w zakresie tłumaczeń: art. 118 (2) TFEU
Procedura legislacyjna	Rozporządzenie w sprawie Patentu UE: zwykła procedura legislacyjna (art. 294 TFEU, dawny art. 251 TEC). Rozporządzenie w sprawie rozwiązań w zakresie tłumaczeń: specjalna procedura legislacyjna (art. 289 (2) TFEU).

OCENA

Budowa europejskiego rynku wewnętrznego wiąże się również z prawem patentowym. Patent UE ułatwi swobodny przepływ towarów, usług i inwestycji. Porozumienie w sprawie Europejskiego i Wspólnotowego Sądu Patentowego znacząco przyczyni się do zgodności prawa UE, a przez to pewności prawnej w całej UE.

Wpływ na efektywność i indywidualne prawo wyboru

Spółecznym celem patentu jest ustanowienie zachęt poprzez przyznanie wyłącznych praw handlowych właścicielom patentu przez określony czas. W rewanżu właściciel patentu jest zobligowany do opublikowania [dokumentacji] swego wynalazku, co z kolei służy rozpowszechnianiu nowych idei. To, jak dobrze patent służy temu celowi, zależy w szczególności od relacji między kosztami patentu a spodziewanymi zyskami. Patent Europejski, zatwierdzony w jednym z 13 największych państw-stron EPA, jest – biorąc pod uwagę liczbę obywateli – ponad pięć razy droższy niż patent USA i prawie dwa razy droższy niż patent japoński. Ta różnica wynika głównie z krajowych wymagań w zakresie tłumaczeń, stawianych przy udzielaniu Patentu Europejskiego.

Proponowane ograniczenie wymagań w zakresie tłumaczeń uczyni Patent UE znacząco tańszym od Patentu Europejskiego. Planowany system tłumaczeń maszynowych umożliwi zainteresowanym szybkie znalezienie informacji na temat stanu techniki. Jest to rozwiązanie wspierające szybkie rozprzestrzenianie się wiedzy.

W porównaniu z patentami USA, właściciele Patentów Europejskich mogą być narażeni na ponoszenie relatywnie wysokich kosztów nawet po przyznaniu patentu, ponieważ w przypadku sporu odpowiedzialne za jego rozpatrzenie są sądy krajowe. Taki stan rzeczy często oznaczał prowadzenie równoległych postępowań sądowych w kilku krajach, przez co prowadził do wyższych kosztów stosowania prawa. Proponowane wprowadzenie Europejskiego i Wspólnotowego Sądu Patentowego znacząco zmniejszy koszty stosowania prawa zarówno w przypadku Patentu Europejskiego, jak i Patentu UE – podejmowanie działań w kilku krajach będzie bowiem zbędne.

Co więcej, Europejski i Wspólnotowy Sąd Patentowy znacząco przyczyni się do zgodności prawa na terenie UE, a przez to do większej pewności prawnej. Dotychczas wykonywanie przez sądy krajowe ich kompetencji zawsze prowadziło do wydawania różniących się i sprzecznych postanowień. Poza tym, konsekwentne prawo sądowe ułatwi zawieranie ugód pozasądowych, orzeczenia będą bowiem bardziej przewidywalne. Wprowadzenie przepisów przewidujących wybór jednej konkretnej wersji językowej Patentu UE zapobiegnie

Analiza z dnia 25 października 2010 r.

powstawaniu interpretacji prawnych różniących się z powodu tłumaczenia. To zaś, że Sąd ds. Patentów Europejskich i Patentów UE będzie złożony nie tylko z sędziów-prawników, ale również z sędziów o kwalifikacjach technicznych wzmocni znaczenie sędziowskich orzeczeń w sprawach patentowych, mających często bardzo techniczny charakter.

Wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie

Patent UE umożliwi małym i średnim przedsiębiorstwom (MSP) uzyskanie ogólnounijnej ochrony patentowej – do tej pory było to często zbyt drogie ze względu na wysokie koszty i niski poziom pewności prawnej Patentu Europejskiego. Nowe przepisy zwiększą ochotę MSP do inwestowania i prowadzenia działań badawczo-rozwojowych, przez co stanowiąc będą wsparcie dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

Ocena prawna

Kompetencje prawne

Podstawą prawną do wprowadzenia Patentu UE jest art. 118 (1) TFEU (Europejski tytuł prawny do ochrony praw własności intelektualnej); rozwiązania w zakresie tłumaczeń Patentów UE oparte są na art. 118 (2) TFEU.

Pomocniczość

Patent UE, skuteczny prawnie w całej UE, oraz związane z nim rozwiązania w zakresie tłumaczeń mogą być ustanowione wyłącznie na poziomie UE.

Zgodność z prawem UE

Rzecznicy Generalni, w swej opinii na temat Projektu Porozumienia w sprawie utworzenia Sądu ds. Patentów Europejskich i Patentów UE, uznali wiele jego przepisów za niezgodne z prawem UE, choć nie zakwestionowali samej konstrukcji sądu (zob. nr 123 Opinii 1/09). Po pierwsze, zdaniem rzeczników, stosowanie prawa UE w postępowaniach dotyczących udzielania Patentów UE przez EPO i w sądowym nadzorze nad tym urzędem nie jest rzekomo zagwarantowane. W szczególności uwaga ta odnosi się do procedury apelacyjnej, za którą odpowiedzialne są niezależne izby apelacyjne (art. 106 EPC). Po przeprowadzeniu procedury apelacyjnej, nie ma dalszych możliwości sądowej oceny sprawy. Ta kwestia może spowodować konieczność zmiany zapisów EPC i dlatego nie jest bezzasadne pytanie o to, czy samo EUPCA jest zgodne z prawem UE.

Po drugie: pełne stosowanie prawa UE przez Sąd ds. Patentów Europejskich i Patentów UE nie jest rzekomo zagwarantowane, ponieważ Projekt Porozumienia nie odnosi się wystarczająco do tego problemu. Uwaga ta dotyczy przede wszystkim prawa pierwotnego, ale również generalnych zasad prawa. Ogólna sugestia w Projekcie Porozumienia jednak istnieje – zgodnie z nią sąd „będzie szanował” prawo UE (art. 14a EUPCA).

Po trzecie: Przed Sądem ds. Patentów Europejskich i Patentów UE niewystarczająco zagwarantowane jest prawo do obrony, ponieważ przewidziano tylko trzy oficjalne języki EPO – niemiecki, angielski i francuski – w których prowadzone będzie postępowanie przed wydziałem centralnym pierwszej instancji. Problemem jest jednak raczej to, że interpretacje i tłumaczenia w trakcie procedury będą zastrzeżone dla sądu, a strony nie będą mogły o nie prosić (w przeciwieństwie do art. 30 ust. 1 Zasad Procedury ETS).

Po czwarte: w sytuacji, gdy Sąd ds. Patentów Europejskich i Patentów UE narusza prawo UE, a w szczególności nie wywiązuje się z obowiązku przedkładania spraw do wstępnego rozpatrzenia przed ETS (art. 48 (1) EUPCA), ochrona prawna jest niewystarczająca – nie zapewniono bowiem żadnych [zaradczych] środków prawnych.

Jeśli ETS podzieli niewiążącą opinię prawną Rzeczników Generalnych – co jest prawdopodobne – znajdzie konieczność wprowadzenia zmian w Projekcie Porozumienia. Kwestie słusznie wskazane przez Rzeczników Generalnych – takie jak prawo do obrony i zapewnienia środków prawnych – mogą być jednak łatwo załatwione poprzez modyfikację EUPCA.

Rozwiązania alternatywne

Alternatywą dla wprowadzenia Patentu UE oraz Sądu ds. Patentów Europejskich i Patentów UE, mogłoby być wzięcie pod uwagę dalszego rozwoju Europejskiego Porozumienia w sprawie Rozstrzygnięcia Sporów Patentowych (EPLA) (projekt z 2005 r.). Zakłada ono ustanowienie Europejskiego Sądu Patentowego, kompetentnego do rozstrzygnięcia sporów dotyczących naruszeń i ważności Patentów Europejskich

WNIOSKI

Wprowadzenie Patentu UE ułatwi swobodny przepływ towarów, usług i inwestycji. Ograniczenie wymogów w zakresie tłumaczeń zapewni oszczędności, Patent UE stanie się bowiem znacznie tańszy niż Patent Europejski. Sąd ds. Patentów Europejskich i Patentów UE przyczyni się znacząco do umocnienia pewności prawnej. Co więcej, wyraźnie obniży koszty stosowania prawa zarówno w przypadku Patentów Europejskich, jak i Patentów UE. Wątpliwe pod względem prawnym zapisy Projektu Porozumienia w sprawie Sądu ds. Patentów Europejskich i Patentów UE mogą być skorygowane, by zagwarantować zgodność Porozumienia z prawem UE.

Centrum für Europäische Politik (Centrum Polityki Europejskiej, CEP) jest niemiecką organizacją pozarządową, która na bieżąco monitoruje i analizuje procesy legislacyjne prowadzone na poziomie Unii Europejskiej oraz dzieli się tą wiedzą z politykami, naukowcami, mediami i ogółem społeczeństwa.

Więcej informacji: www.cep.eu

Fundacja FOR jest organizacją pozarządową, która prowadzi działania sprzyjające rozwojowi instytucji demokratycznych oraz wzmocnieniu społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Więcej informacji: www.for.org.pl